

Redacția: În ultimii ani s-a vehiculat în presă, în baza unor mărturii ale celor care s-au aflat în apropierea lui Richard Wurmbrand, că pastorul, în preajma morții a îmbrățișat credința ortodoxă. Ca persoană îndreptățită să faceți cele mai pertinente comentarii vă întreb pentru cititorii noștri ce aveți de spus cu privire la aceste afirmații?

Mihai Wurmbrand:

Am rămas uimit de zvonurile cu privire la o presupusă convertire sau trecere la ortodoxie a lui Richard Wurmbrand, care au apărut pe tot felul de publicații din România, după alegerea sa printre primele zece personalități ale istoriei României, în cadrul concursului Mari Români din 2006. Există persoane în România care nu se pot împăca cu gândul că un evreu-creștin, născut în România, a putut deveni o personalitate marcantă a acestei țări. Tatăl meu a locuit în cel puțin ultimii 10 ani ai vieții sale în casa mea, inclusiv în perioada în care s-a îmbolnăvit. Motivul pentru care i-am pus casa la dispoziție și m-am mutat în alt apartament cu chirie a fost acela de a fi cu părinții mei o bună parte din zi, casa oferind nu numai condiții pentru mulții vizitatori pe care părinții mei îi primeau înainte de a cădea bolnavi dar și facilități de birou pentru mine. Am colaborat zilnic cu tatăl meu în aceeași organizație, numită în prezent Voice of the Martyrs (Vocea Martirilor) inițiată de familia noastră, fără întreruperi de la venirea sa în America și până la îmbolnăvirea care l-a răpus la pat, deci vreme de peste 30 de ani. Richard Wurmbrand care a fost un om animat de o profundă înțelegere și dragoste creștină interconfesională, nici în acești ani și nici înainte nu s-a declarat vreodată interesat să devină ortodox. El a fost inițial hirotonisit în confesiunea Anglicană și mai târziu în confesiunea Luterană, rămânând un pastor luteran până la sfârșitul vieții. Astfel că zvonul ce susține că tatăl meu și-ar fi petrecut ultimile zile din viață într-o mănăstire ortodoxă este nefondat.

Redacția: Sunt binecunoscute publicului mărturiile pastorului Richard Wurmbrand cu privire la timpul petrecut în închisorile comuniste. Ce are de spus fiul despre lipsa tatălui său în perioada respectivă și cum a suplinit această lipsă într-o perioadă critică pentru dezvoltarea fiecărui băiat?

Mihai Wurmbrand:

Când amândoi părinții au fost arestați, viața mea a fost mai rea decât a unui orfan pentru că un orfan rămâne doar fără părinți, pe când eu, nu numai că am rămas fără protecția părinților, dar am avut de suferit activ oprobriul și participarea în vina imaginată a părinților care erau închiși sub comunism. Deci am fost transformat într-un orfan cu mulți dușmani, unul dintre cei mai aprigi dușmani fiind statul român. Copil fiind, având ambii părinți puși în arest, mulți cunoscuți, apropiați ai familiei sau chiar colegi de școală, atunci când mă vedeau venind, treceau pe celălalt trotuar ca să nu fie

văzuți întâlnindu-mă sau vorbind cu mine. La vârsta de numai 12 ani una din persoanele cele mai apropiate de părinții mei, o persoană care literal a fost salvată dela moarte sigură de către tatăl meu, m-a așezat pe un scaun și mi-a explicat, "înțelege că nimeni nu te iubește. Nouă tuturor, din cauza părinților tăi, ne este frică de tine. Nu mă contacta până nu te contactez eu, etc." Privind în urmă îmi dau seama că mi-a făcut un bine pe viață. Experiența mea a fost împărtășită într-o anumită măsură de zeci de mii de copii din timpul regimului comunist din România. Spre deosebire de alții, eu am fost înarmat de către tatăl meu cu o educație religioasă detaliată până la vârsta de 9 ani. De pildă, el își lua un timp zilnic de cel puțin 1/2 de ora ca să-mi explice ura și surprizele neplăcute de care eram înconjurați, sub formă de povestiri cu tâlc pentru copii. Eu am avut un antrenament spiritual oarecum neconvențional, mai ales din partea mamei mele. Îmi pare rău că nu ați cunoscut-o mai îndeaproape pe mama mea. Ea îmi explica mereu, mai ales în perioada când aveam sub 20 de ani, că un adevărat sportiv nu se antrenează la ore fixe într-o sală de antrenament ci se avântă în fiecare dificultate cu scopul de a se antrena; la fel trebuie să fie și un creștin, adică să caute în mod intenționat dificultăți și să se avânte în ele în situațiile cele mai neconfortabile și absurde. De aceea căuta să stea și să aibă de a face cu cei mai răi oameni, să fie implicată în toate conflictele. Ca un jucător bun de ping pong care știe să prindă orice minge, plănuia cum, și în ce fel, poate menține contact cu dușmanii, cu familiile lor, cum să le facă cadouri neașteptate. Toți excrocii credeau că o păcălesc sau o influențează vorbind de rău pe unul sau pe altul. Ca un specialist în Jujitsu se plia, dând adversarului posibilitatea de atac dar apoi îl învingea cu un zâmbet. Fiind la oarecare distanță de părinți și studiind psihologia am putut să observ oarecum fără prejudecăți acest modus operandi care mi-a adus mai târziu numai neplăceri, însă, privind retrospectiv îl înțeleg ca pe un subtil joc de șah unde pare că pierzi dar în cele din urmă ajungi la câștig. Iar câștigul nu era unul material sau social ci pur spiritual, în acte de umilire și lezare ale eului propriu. Pe scurt, mama mea, în mod hotărât, era preocupată numai cu viziunea spirituală a oricărei situații. Era dăruită cu un zâmbet care înmuia cele mai pietroase inimi.

Un copil învață mai degrabă prin exemplu direct decât printr-o indicație orală, deci, nu din ce i se spune de către părinți și profesori, ci din ce aceștia îi arată. Pentru că tatăl meu era un cititor și scriitor care-și făcea notițe nonstop din tot ceea ce citea, iar mama mea de asemenea, am învățat să citesc încă de la vârsta de 4 ani. Tatăl meu, de când eram mic, mi-a explicat să nu citesc "despre" ci întotdeauna chiar "pe" sau la subiect. Astfel nu am citit despre Kant ci chiar pe Kant, indiferent dacă în momentul respectiv înțelegeam sau nu ce citesc. Nu am fost niciodată interesat în romane, ci în descrieri despre idei, fapte, întâmplări adevărate și încercări filozofice de a explica de ce și cum. De asemenea, între 13-27 de ani, până când am ieșit din România, moștenind oarecum puțin din talentele lingvistice ale părinților (tatăl meu era fluent în 14 limbi) eram temeinic fluent, cel puțin în posibilitatea de a citi, în română, engleză, franceză, germană, greacă, ebraică, aramaică și citisem din majoritatea filozofilor orientali cât și occidentali sau din cărțile seminale ale religiilor importante. Motivul celor scrise mai sus nu este acela de a impresiona printr-o cultură generală, ci este acela de a explica cât

de important este pentru un copil să obțină o personalitate independentă cu cunoștințe de **primă mână, directe, solide**. Siguranța intelectuală este ca un fel de busolă internă sau o hartă care te ajută să nu te pierzi sau care te face să nu ai nevoie să întrebi sau să depinzi de părerea altcuiva. Pe scurt, datorită faptului că părinții erau la pușcărie, precum am descris mai sus, mulți apropiați ai familiei mă evitau dar au fost și mulți admiratori secreți ai familiei sau anticomuniști fofilați peste tot care mi-au acordat încredere instantaneu în momentul în care auzeau numele de familie și am intrat cu ușurință în intimitatea anumitor intelectuali de seamă și chiar membrii de partid care de fapt erau anticomuniști înverșunați.

Redacția: Puteți să împărtășiți o lecție pe care ați învățat-o de la tatăl dumneavoastră?

Mihai Wurmbrand:

Gândindu-mă la parabola fiului risipitor observ că ea nu se întâmplă din când în când, pe ici pe colo, în viața unor oameni, ci ea este repetată în fiecare secundă în noi toți. Fără considerație pentru cum și de unde avem în noi aceste incredibile puteri ale sufletului, respirația, viața, cele 5 simțuri, rațiunea, etc., ieșim cu ele în lume considerându-le ilegite "partea noastră de avere" și le irosim cine știe pe ce și cum, și ajungem să ne dorim cele mai imposibile ținte care ne-ar putea satisface lăcomia. Dar Tatăl Ceresc, în înțelepciunea Sa, știe cum să ne întoarcă. În mod misterios parabola continuă, "dar nu i le da nimeni!". Nimic concret colorat și din material tare, precum roșcovele, nu se poate obține în această lume în care totul este iluzoriu și imposibil de a fi luat pe lumea cealaltă. Când ajungem să realizăm acest lucru ajungem să ne vindecăm de lăcomie.

Am făcut această introducere pentru a explica personalitatea uimitoare a tatălui meu care, cu tot succesul avut, era de o umilință incredibilă care mă lăsa chiar pe mine cu gura căscată. În conlucrarea avută, de multe ori existau oameni care ne doreau răul și care au reușit chiar să ne facă rău, și ori de câte ori era necesară o discuție practică legată de ce urmam să publicăm sau ce măsuri să luăm, tatăl meu divaga într-o atitudine similară cu a fiului pierdut, aceea de "a-și veni în fire", și începea o discuție întregă în care își descria propriile greșeli, slăbiciuni, momente de nesiguranță, de inconsecvență, și profita de situația sa pentru a se spovedi de fapt pe el însuși și pentru a studia originea răutății celuilalt. Astfel, el ajungea să aibă o atitudine plină de dorința de înțelegere și iubire față de cealaltă ființă. Descriind de multe ori înțelegerile sale spirituale din pușcărie și felul în care relata momente dureroase, nu m-a făcut numai o dată să exclam că, acela care aude astfel de descrieri, și-ar dori să fi trecut printr-o pușcărie comunistă pentru a putea avea și el aceeași înțelegere spirituală. Din exemple ca acestea învață un copil. În tinerețea mea am întâlnit multe exemple care au depășit logica și "normalul" și, așa cum sunt indicatoarele pentru un călător căruia i se pare că este pierdut, încurajând-ul să continue pe drumul cel bun, tot așa sunt jaloanele formate de către viețile misticilor, ale sfinților care te îndrumă dincolo de formalitățile și

formulele simplistice religioase.

Redacția: Cum ați reacționat când ați văzut că Richard Wurmbrand este în topul celor mai iubiți români, devansând personalități mult mai cunoscute în țară decât tatăl dumneavoastră?

Mihai Wurmbrand:

Când tatăl meu a fost ales la Mari Români, Cristi Țepeș m-a întrebat cum de a putut tatăl meu să aibă o asemenea "coloană vertebrală" solidă, în sensul de tărie interioară. Răspunsul pe care l-am dat a fost că de fapt tatăl meu nu a avut o coloană vertebrală ci două! Statura și succesul public al tatălui meu nu pot fi explicate decât printr-o înțelegere a aportului adus de soția sa. Tatăl meu, cu siguranță, a avut "o coloană vertebrală" dar, datorită personalității mamei mele, a beneficiat de două "coloane vertebrale".

Tatăl meu a ajuns la Mari Români pentru că a fost admirat pentru oarecare calități intelectuale. Însă el a folosit toate talentele sale înăscute, în mod practic și fără compromis, pentru a se dedica cauzei creștine. În orice situație, a avut, să zic așa, un har deosebit să se extragă singur și să se pună pe hartă cu un singur țel, acela a-l credinței creștine. Evreu fiind, s-a amestecat din motive complexe în chestiuni comuniste, s-a creștinizat și a acționat cum a fost inspirat, a fost gata să se sacrifice pe el și întreaga familie fără a face compromisuri. Ori, din păcate, nici un academician nu s-a angrenat în așa ceva în timpul vieții sale și nici după ce a murit, de aceea nu înțeleg de ce i-ar adăuga cineva vre-un prestigiu. Eu, formal, sunt cu mult mai educat decât tatăl meu, am câteva licențe și am învățat și ceva chineză, dar am înțeles că, precum partiturile lui Mozart care sunt curate fără a fi fost nevoie vre-o dată de vre-o corectură, trebuie să-l respect pe tatăl meu ca un produs unic și autentic, așa cum l-a înzestrat Dumnezeu, să predice iubirea de Dumnezeu și de aproape. Mama mea repeta și ea mereu dorința de a-l păstra autentic pe tatăl meu. Deci în acest fel trebuie să-l sărbătorim.

Redacția: În final, vă rog să transmiteți un mesaj cititorilor revistei Creștinul Azi.

Mihai Wurmbrand: Tânărul Elihu îl încurajează pe neprihănitul și suferindul Iov (35:5) "Uită-te spre ceruri și privește!".

Acesta este mesajul biblic care doresc să-l transmit cititorilor. Din adâncul închisorilor subterane comuniste tatăl meu, în credință, și-a ațintit ochii spre ceruri!